

จาก

การผลิตตามฤดูกาล เป็นการ
ผลิตตลอดทั้งปี เพื่อให้ทัน
กับความต้องการของผู้
บริโภค เกษตรกรผู้เพาะเห็ดฟางจึง
นิยมเพาะในโรงเรือน เพื่อควบคุม
ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการผลิตได้

โดยเฉพาะจะต้องมีเตาต้มน้ำ
เพื่อผลิตไอน้ำ ไว้สำหรับอบฆ่าเชื้อจุลินทรีย์
ภายในโรงเรือนเพาะเห็ด ซึ่งนับว่ามีความจำ

เตาผลิตไอน้ำที่ได้รับการพัฒนาแล้วนั้นมีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการสร้าง
ประมาณ 6,000-7,000 บาท โดยจะสร้างจากอิฐมอญก่อเป็น
ผนังเตาและใช้ถังขนาด 200 ลิตร เป็นหม้อต้มน้ำ ลักษณะของ
การเผาไหม้จะคล้ายคลึงกับเตาที่ใช้เผาถ่าน นอกจากนี้จะสามารถ
ผลิตไอน้ำไว้ใช้ในโรงเรือนได้อย่างเพียงพอแล้ว ยังมีผลพลอย
ได้คือถ่านและน้ำส้มควันไม้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางการ
เกษตรหรือจำหน่ายเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง

กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเห็ดบ้านดงข่า ต.เกาะโพธิ์
อ.ปากพลี จ.นครนายก เป็นกลุ่มเกษตรกรเคยประสบปัญหาหมอกพิษจาก

เตาผลิตไอน้ำลดมลพิษ เพิ่มผลผลิตเพาะเห็ดฟาง

เป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการเพาะเห็ด เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่
ส่งผลต่อปริมาณผลผลิต

การผลิตไอน้ำของเกษตรกรส่วนใหญ่จะนิยมใช้วัสดุที่หาง่าย
และมีราคาถูกเป็นเชื้อเพลิง เช่น ไม้ฟืน ชังข้าวโพด น้ำมันเตา น้ำมัน
เครื่องเก่า และยางรถยนต์ เป็นต้น การใช้ยางรถยนต์เก่าถึงแม้จะมีต้นทุน
ต่ำที่สุด แต่สร้างมลพิษได้มากที่สุด ทั้งเขม่าและกลิ่น แลยังมีสารก่อ
มะเร็ง ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง

ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จึงจัดทำโครงการ "การ
พัฒนาเตาผลิตไอน้ำสำหรับโรงเรือนเพาะเห็ด" โดยการสนับสนุนของ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อพัฒนา
และปรับปรุงเตาผลิตไอน้ำให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า
มากขึ้น และลดมลพิษ

นายดิอพงษ์
เลื่อนาม อาจารย์ประจำ
ภาควิชาเทคนิคเกษตร
คณะเทคโนโลยีการ
เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง หัวหน้า
โครงการการพัฒนาเตา
ผลิตไอน้ำสำหรับโรงเรือน
เพาะเห็ด กล่าวว่า สำหรับ

ถ่านคุณภาพดีที่ได้จากเตา

ควัน เขม่า และกลิ่นที่เกิดขึ้นจากเตาอบไอน้ำ ที่ใช้ยางรถยนต์
เก่าเป็นเชื้อเพลิง ซึ่งนอกจากจะรบกวนชีวิตความเป็นอยู่ของผู
คนในชุมชนแล้วยังส่งผลต่อสุขภาพของตัวเอง เริ่มเห็นความสำคัญและ

ภายในโรงเรือนเพาะเห็ด

หันมาร่วมมือกับโครงการฯ ในการร่วมทำการวิจัยพัฒนาเตาผลิตไอน้ำด้วย
การนำภูมิปัญญาพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ มุ่งหวังให้เกิดความยั่งยืนของ
อาชีพการเพาะเห็ด ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม

นายสมพงษ์ ดือฮา แกนนำกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเห็ดบ้านดงข่า
กล่าวว่า ในอดีตการใช้ยางรถยนต์เป็นเชื้อเพลิงได้ก่อปัญหาให้กับคนใน
ชุมชนเป็นอย่างมาก แต่เมื่อมีโครงการเข้ามา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เพาะ
เห็ดกับชาวบ้านก็ดีขึ้น บ้านไหนที่มีต้นไม้ที่ขึ้นเองตามหัวไร่ปลายนาอย่าง
กระดินณรงค์ ชาวบ้านก็เริ่มที่จะตัดมาขายให้เขาเท่ากับว่าเป็นรายได้ของ
ชาวบ้านอีกทาง

"เตาผลิตไอน้ำที่ทางโครงการฯ เข้ามาวิจัยและพัฒนาพร้อมกับ
ชาวบ้านได้รับความสนใจจากเกษตรกรรายอื่น ๆ ในพื้นที่อย่างมาก
เนื่องจากสามารถแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเพาะเห็ด
ฟางได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเรื่องมลพิษที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งนอกจาก
เกษตรกรจะสามารถขายเห็ดฟางได้ตามปกติแล้วยังจะมีรายได้เสริมจาก
ผลพลอยได้ก็คือ ถ่านและน้ำส้มควันไม้ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในครัว
เรือนและทางการเกษตรเพื่อลดค่าใช้จ่าย หรือสามารถพัฒนาเป็นธุรกิจ
ของชุมชนต่อไปได้" นายสมพงษ์ กล่าว

โครงการสร้างเตาผลิตไอน้ำ นอกจากจะเป็นการให้ความรู้
เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอาชีพของเกษตรกรผู้เพาะเห็ด ทำให้เกิดความ
ร่วมมือภายในชุมชนแล้ว ยังทำให้ผู้เพาะเห็ดฟางสามารถอยู่ร่วม
กับเกษตรกรอาชีพอื่นได้ โดยไม่ก่อให้เกิดมลพิษแก่ชุมชนและสิ่ง
แวดล้อมด้วย.

ภาพร พานิชชาติ
ทีมเดลินิวส์ 38
E-mail : y_38@dailynews.co.th